Orlovsrapport: Europa i opbrud

Af Mads Philipsen, Krogerup Højskole 2019

DERFOR SØGTE JEG ORLOV

Jeg har arbejdet som højskolelærer i 6 år på Krogerup Højskole. I alle årene har jeg undervist på faget Verden Brænder, hvor vi har haft vores elever med på en studietur til Mexico. Formålet med linjen er at danne unge som globale medborgere, der tager ansvar for den verden de er en del af – både den lokale, nationale og globale. De skal både lære om verden i mødet med en lang række personer, der tager del i samfundet på forskellig vis; i mødet med teoretiske perspektiver; ved at gøre sig erfaringer med, hvordan andre mennesker lever deres liv i andre dele af verden; og også i mødet med os som lærere og vores erfaringer og perspektiver. På den måde skal de inspireres til selv at tage stilling til verden og ikke mindst handle på denne stillingtagen. På turen til Mexico mødtes vi bl.a. med politiske aktivister, idealister, oprørsbevægelser, politiske partier, kunstnere og tekstilarbejdere. De unge skulle se, hvordan andre kæmper med livet som indsats for at gøre samfundet bedre og samtidig følge de globale produktionsgange tilbage til deres rod for at få en førstehåndsoplevelse af, hvilke konsekvenser vores forbrug i Danmark har rundt om i verden.

Min baggrund for at undervise på faget er mange års politisk aktivisme i forskellige organisationer, enkeltkampagner, partipolitik, studenterpolitik og mere formelt lobbyarbejde kombineret med den viden, jeg har fra min uddannelsesbaggrund i Internationale Udviklingsstudier og Pædagogik og Uddannelsesstudier fra Roskilde Universitet. Jeg færdiggjorde min uddannelse i 2013, og der er som bekendt sket meget i verden siden da. Og ikke mindst i Europa.

Europa gennemgår nogle grundlæggende forandringer, som det ses i forhold til Brexit, Cataloniens ønske om uafhængighed, flygtningesituationen, klimakrisen, populismen og højrenationalismens fremmarch, truslen fra Rusland, ungdomsarbejdsløshed, militær oprustning i EU og en lang række andre områder. Alle områder, der har udviklet sig dramatisk siden afslutningen af min uddannelse. Det er ikke kun verden der brænder – det gør Europa nu også.
Som en del af formålsparagraffen for de danske højskoler nævnes det, at vi skal virke for demokratisk dannelse. Jeg mener, at en central del af demokratisk dannelse er at forstå de politiske strukturer vi er en del af, tage stilling til dem og dernæst kunne handle på dem for at udvikle eller ændre dem. Danske højskoleelever bør have kendskab til det europæiske samfund og de politiske beslutningsprocesser, da vi konstant er påvirket af de valg der træffes i EU eller af de enkelte medlemslande, samtidig med at danske politikere bruger EU som en positiv eller negativ ramme til at forklare nye politiske tiltag eller fraværet af samme.

Formålet med min opkvalificering i forhold til den aktuelle politiske situation i Europa har derfor været at tilegne mig et solidt fagligt grundlag på området og udvikle et samarbejdsnetværk, som jeg kan sætte i spil med de danske unge og højskolebevægelsen.
Jeg har anlagt et dobbelt fokus på EU som helhed og på Spanien som case-land for at få en konkret ramme for at udforske de problematikker, der gør sig gældende i EU og for at gøre formidlingen af stoffet for eleverne, højskolebevægelsen og offentligheden mere håndgribelig.
Det er oplagt for mig, da Spanien er et land, der rummer mange af de udfordringer, der er på spil i Europa: flygtningesituation, nedskæringspolitik, ungdomsarbejdsløshed, separatistbevægelser, alternative samfundsopbygninger, politisk eksklusion af landområder og social ulighed.

Alt dette har betydet, at vi på Krogerup Højskole fra efteråret 2019 har oprettet hovedfaget Europa Brænder og nedlagt faget Verden Brænder Mexico. Min orlov har på den måde både spillet

ind i forhold til at dygtiggøre mig inden for europæisk politik med henblik på at blive en mere kvalificeret underviser i dette fag, men det har i høj grad også handlet om at danne nye netværk til europapolitiske aktører og kvalificere mig til at kunne deltage i den offentlige debat og til at kunne være en medspiller i hele højskoleforeningens arbejde, når det kommer til Europa.

GENNEMGANG AF ORLOVSPERIODE

Overordnet set har orlovsperioden været virkelig givende og det har været et kæmpe privilegium at blive fritaget for det daglige højskoleliv for at kunne fordybe mig i de europæiske problemstillinger, læse bøger, høre podcasts, lave interviews, gå til seminarer og rejse på studietur. Med det sagt glæder jeg mig også til at blive en aktiv del af skolen igen og få sat al den akkumulerede viden, netværk og inspiration i spil med et nyt hold elever og med mine kollegaer. I det følgende vil jeg berette om nogle af de erfaringer, jeg har gjort mig, uden at det i sagens natur kan blive fuldstændigt udtømmende i forhold til de mange inputs, jeg har fået undervejs. I det følgende afsnit vil jeg gennemgå, hvad jeg har lavet i min orlovsperiode og løbende kommentere på, hvad jeg har fået ud af det.

Tværfagligt til værks
Min tilgang til undervisning i politiske fag er baseret på den bredest mulige definition af politik. Det at mennesker bevidst eller ubevidst påvirker hinanden i fællesskaber. Hver gang mennesker handler er der magtforhold og forhandling i spil, og politisk undervisning handler i høj grad om at forstå intentionerne og konsekvenserne af andres handling og at forstå sine egne værdier, så man bliver i stand til at handle i overensstemmelse med dem. Vi skal kende til verden og menneskene omkring os, så vores handlinger ikke bare bliver vilkårlige eller blindt følger andres anvisninger, men at vi derimod handler på baggrund af et værdimæssigt og analytisk kompas. I denne forståelse kan alt beskues politisk uden nødvendigvis at være det i sin intention. Altså, en helt almindelig hverdag på en højskole kan (og skal indimellem) være apolitisk i sin intention i og med at de unge ikke tænker bevidst over hvert et valg de træffer (så ville hjernen komme på overarbejde), men samtidig kan deres handlinger påkastes et analytisk blik hvoraf det vil blive tydeligt, at deres handlinger muliggør nogle måder at være sammen på og ekskluderer andre. Hvis mange (eller et stærkt mindretal) har en generel venstreorienteret diskurs i hverdagen og sukker af borgerlige politikere, så kan det være vanskeligt for andre unge at ytre sig med modsatrettede synspunkter. Og ligeledes i forhold til uendeligt mange andre ting: homofobi, sexisme, racisme m.m. Handlinger der ikke sendes afsted med en politisk intention kan godt have en konsekvens for fællesskabet eller individer, hvormed det bliver et politisk.
Hvad har det af konsekvenser, når man som jeg vil udforske Europæisk politik? Det har den konsekvens, at i stedet for kun at se på politikerne og parlamenternes rolle, så må man også se på befolkningerne i al deres mangfoldighed af holdninger og handlinger, på institutioner, sociale bevægelser, økonomiske forhold, historie og en bred række af aspekter.
Hvor starter man, hvis man vil forstå den politiske situation i Europa og stille de unge ansigt til ansigt med det politiske for at de selv kan danne deres eget kompas at handle ud fra?
Jeg startede med at prøve at forstå forskellige perspektiver på hvad Europa er og hvad EU er ud over et geografisk område og en række politiske institutioner. Derfor læste jeg Stefans Zweigs

roman 'Verden af i går', som endte med at have stor betydning for min orlov. Her læste jeg en sætning, som jeg senere citerede i en kronik i Politiken op til Europaparlamentsvalget:

"*Aldrig har jeg elsket vores gamle jord mere end i disse sidste år…, aldrig har jeg håbet mere på europæisk enighed, aldrig har jeg troet mere på dets fremtid end dengang, hvor vi mente at øjne en ny morgenrøde. Men i virkeligheden var det skæret fra verdensbranden, der nærmerede sig*".

Romanen er skrevet umiddelbart inden Zweig og hans kone begik selvmord i Brasilien i 1942 i afmagt over verdens tilstand under den nazistiske besættelse af store dele af Europa. Jeg har længe haft en opfattelse af at Europa i stigende grad rummee nogle politiske udfordringer, som vi må konfrontere den danske ungdom med og derfor har jeg gennem længere tid udviklet faget Europa Brænder på Krogerup Højskole. Men med dette 77 år gamle citat, var det som om, at der blev tændt en tændstik i et køkken, hvor gasses langsomt har sivet fra en utæt slange. Min forståelse af Europas problemer og vores ansvar for at løse dem blev accelereret i en erkendelsesmæssig eksplosion. Fra at jeg havde forstået det der sker i Europa som parlamentarisk, politisk aktivist og undervisningsmæssigt interessant, så blev det et spørgsmål om liv eller død. Noget der vil virke oplagt for de mennesker, der lever mest udsat i de forandringer Europa undergår i dag, men som fra min beskyttede middelklassetilværelse i Humlebæk havde været mere ude i strakt arm for mig. Hvad vi gør nu her, hvad de unge der kommer på vores højskole gør, har betydning for om vi går mod morgenrøde eller verdensbrand. Så kan vi diskutere, hvad der fører til det ene eller det andet. For hvad der virker som verdensbrand for den ene kan være morgenrøde for den anden.

Efter den litterære inspiration tog jeg til en række undervisningskonferencer med DEO og FFD med EU-undervisning som tema. Her gav det en god forståelse for, hvordan andre arbejder med EU-undervisning og jeg fik styrket min viden om de politiske partiers EU-positioner gennem de indlagte debatter. Samtidig kunne jeg høre fra andre undervisere, hvordan de griber stoffet an. Min position lægger sig op ad og inspireres af Rasmus Nørlem fra DEO, der understregede at man altid bør gå casebaseret til værks. Det skal være begivenheder i den virkelige verden, der er omdrejningspunkt for undervisning, hvis det skal være interessant, og ikke policyprocesser og institutioner. De kan inddrages senere.

Interviews og møder

Jeg havde planlagt en række interviews, hvor jeg var heldig at få kontakt til forskellige personer, der kunne åbne Europa op som felt for mig, så jeg ikke skulle starte med at læse samtlige bøger, der på forskellig vis rummer EU eller Europa i titlen – for der er uendeligt mange. Jeg interviewede først forsker på Københavns Universitet og forfatter Malte Frøslee Ipsen i 2,5 timer i mit køkken om den politiske situation i Europa op til Europaparlamentsvalget og om hans nye bog Den Nye Internationale, der beskriver hvordan venstrefløjen i Europa bør organisere sig på tværs af landegrænser og skrue ned for eller droppe en uforsonlig EU-modstand. Jeg havde en samtale med Ove Kaj Pedersen i hans hjem i Hellerup om konkurrencestatens tilstand i Europa, om EU som fredsprojekt og demokratiserende faktor i Spanien og Portugal historisk set, om opbygningen af velfærdsstater i efterkrigstiden og om de internationale politiske sammenhænge mellem økonomisk opbygning og militært samarbejde. Jeg mødtes med Bo Lidegaard til en snak om de

positive sider af de udfordringer EU står overfor. At Brexit har ført til større opbakning til EU fra de europæiske befolkninger, samtidig med at Kina og USA's forsøg på at lave bilaterale aftaler med enkeltlande indenfor EU presser landene i EU til at rykke tættere sammen. Jeg interviewede folketingsmedlem fra Enhedslisten Pelle Dragsted på hans kontor på Christiansborg til en snak om EU, deres nye alliance Now The People og ikke mindst om hele situationen i Catalonien, som han har fulgt tæt. Endeligt interviewede jeg dokumentarist og Spanien/Latinamerika-kender Andreas Bülow om moderne spansk politik. Disse interviews gav tilsammen et bredt overblik over de mere klassisk politologiske problemstillinger, økonomiske spændinger og politiske kampe i Europa. Derudover kunne jeg få kontakter til politisk engagerede unge i Spanien fra Dragsted og inspiration til videre læsning fra Bülow. Dette blev suppleret af anbefalinger fra Vores Europa, som jeg havde løbende kontakt med på deres tur gennem Europa i vinteren 2018/foråret 2019. De gav endvidere fantastiske perspektiver fra den europæiske ungdom gennem deres oplæg, som jeg har hørt to versioner af og gennem vores løbende samtaler. Den personlige kontakt med forskere og politikere har givet en virkelig god indsigt i aktuelle problemstillinger og samtidig ledt mig i retning af videre litteratur og arrangementer.

Løbende har jeg brugt tiden på at forberede mig op til interviewsene ved at læse artikler, høre podcast og læse bøger. Til Europa-interesserede vil jeg særligt anbefale Atlas Magasins podcastserie 'Lyde af Europa'. (Som en sidekommentar kan jeg virkelig anbefale Podcast som en mulighed for f.eks. at løbe en tur og samtidig få faglige inputs og på den måde få en pause fra studerekammeret). Med inspiration fra samtaler og interviews gik jeg i gang med en omfattende planlægning af studieturen til Paris og Spanien.

Studietur til Paris og Spanien

Fra den 24/3-31/3 rejste jeg til Paris, Catalonien og Andalusien for at få førstehåndsperspektiver på den politiske situation her og for at skabe et netværk af kontakter, som kan danne grundlag for at danske unge kan engageres i europæisk politik. Samtidig var målet også at gøre mig erfaringer med tognettet i Europa, da jeg mener, at højskolerne (ikke mindst vores egen) bør reducere antallet af flyvninger og dermed mindske vores CO2-aftryk. Der var fuldt booket med møder, og jeg brugte selvsagt meget tid på transport, men det var fantastisk givende. På den uge jeg var afsted, havde jeg sammen med en kollega 16 møder og rejste 6000 kilometer.

I forhold til planlægningen af turen blev jeg først efter hjemkomst opmærksom på en virkelig god hjemmeside og Facebook-gruppe, som jeg her vil anbefale alle, der skal rejse med en skole eller på private ture. Hjemmesiden togrejse.dk hjælper med at planlægge og booke togture i Europa og kan modsat DSB godt booke togbilletter i andre lande, samt hjælpe med at koordinere de nemmeste ruter frem til destinationen. I Facebook-gruppen 'Togrejser' er der masser af inspiration til destinationer og ruter, og der er et godt netværk af folk, der har gjort sig en masse erfaringer med togrejser og som er yderst villige til at dele ud af dem.
Jeg rejste selv med et Interrail-pas til Paris og Barcelona, hvorefter vi lejede en bil og kørte rundt i Spanien. Rejsen til Paris var den mest komplicerede, men det er muligt at nå frem på én dag. Jeg tog afsted kl. 7.30 søndag morgen og var fremme i Paris ved 22-tiden om aftenen efter at have skiftet tog i Hamborg og Køln. Fra Paris til Barcelona tog jeg et TGV-tog, der kun tager 6 timer. Fra Barcelona lejede jeg en bil for at kunne besøge steder, der ikke er tilgængelige med det offentlige.

I Paris diskuterede vi den politisk situation i Frankrig, organisering af folkelige protester og hvorvidt vold er et politisk legitimt middel med en aktivist fra De Gule Veste. Dernæst mødtes vi med bevægelsen Diem25, der er den tidligere græske finansminister Yanis Varoufakis' nye initiativ for en tværnational europæisk venstrefløjsbevægelse til en snak om politisk organisering på tværs af landegrænser og det (dengang) forestående EP-valg.
I Barcelona mødtes vi med en danskspanier, der arbejder for den catalanske kulturorganisation Omnium, som arbejder for at styrke catalansk sprog og kultur og hvis leder er en af de personer, der blev fængslet af den spanske regering efter udskrivelsen af valg om catalansk selvstændighed. Vi mødtes med den tidligere catalanske landbrugsminister og europaparlamentsmedlem Joan Vallvé for at forstå kampen for catalansk selvstændighed og de kulturelle aspekter ved konflikten. Dernæst tog vi til det catalanske parlament, hvor vi mødtes med parlamentsmedlem Francesc de Dalmases fra det borgerlige selvstændighedsparti Junts per Catalunya og efterfølgende et parlamentsmedlem fra det borgerlige Ciudadanos, der kæmper mod selvstændighed for at få deres perspektiver på konflikten.
Vi mødtes herefter med en fagforening, miljøaktivister, et vinkorporativ, et andelsejet energiselskab og en senioraktivist, der er gået ind i kampen for selvstændighed og lokalsamfundsorganisering.
Herefter tog vi til den kommunistiske landsby Marinaleda i Andalusien, hvor man har organiseret sig gennem 40 år og skabt et samfund, hvor man har ligeløn for alle, 0 procents arbejdsløshed og ekstremt lav husleje og mulighed for at bygge et hus med understøttelse fra kommunalrådet. Vi mødtes med byens borgmester og mangeårige aktivist Sánchez Gordillo, der fortalte os om de ideologiske tanker bag den autonome by. Samtidig døjede byen dog også med at mange unge forlader området, og det er en udfordring af holde idealerne i live til de kommende generationer. Ved et tilfælde endte vi med en timelang politisk diskussion med en bartender på det lille hotel vi overnattede på i området, da det viste sig, at han var en del af ledelsen i en lokal fagforening for landarbejdere og kunne fortælle om faglig organisering i Andalusien.
Næste stop var økosamfundet Sunseed i det østlige Andalusien. I Sunseed laver man selv tandpasta, har selvdrevet energi- og vandforsyning, og man laver måltider i bl.a. en solovn. Om aftenen er der jamsession hos naboen Dave, der har lavet over 70 instrumenter ud af kaktussen Pita. De lokale olivenmarker, der er drevet af storbønder, truer områdets økosystemer, da de dræner området for vand. Sunseed viser en mere bæredygtig, cirkulær produktionsform i praksis, hvor hvert et led i produktion, forarbejdning og forbrug undgår at ødelægge naturen. Her snakkede vi med de unge, der er frivillige på stedet og som kom fra hele Europa.
På vejen hjem til Danmark fra Sunseed kørte vi tilfældigvis gennem 150 km drivhusmarker så langt øjet rakte. Her ligger der et kæmpe potentiale for at bringe elever ned for at se konsekvensen af, at vi gerne vil have billige tomater og agurker i Nordeuropa året rundt. Plasticteltene dækker enorme arealer og dræner området for vand. Samtidig arbejder migranter i stegende hede for en lav løn for at holde prisen nede. Dette skal vi udforske nærmere i fremtiden.

Turen har som helhed været utroligt givende. Fra at jeg har beskæftiget mig med aktuelle og historiske problemstillinger i en dansk setting, har det været helt unikt at mødes med dem som det hele handler om undervejs på vores rejse. Det har bekræftet mig i, hvor vanvittig vigtigt det er, at vi tager elever med ud i verden og ikke kun holder os på sikker afstand på vores skoler, hvor vi kan holde problemerne ud i strakt arm. Jeg blev selv inspireret, rystet og vakt i forhold til at

konfrontere unge såvel som ældre i Danmark med, hvad der foregår i Europa nu og ikke mindste tage unge med ud for at opleve det selv.

Bearbejdning: Kronik og undervisning
I den sidste del af orloven har jeg brugt meget tid på at bearbejde al den indsamlede viden samtidig med, at jeg har fulgt EP-valget tæt. Jeg har skrevet en kronik (vedlagt) til Politiken, der opfordrer folk til at stemme og som afspejler nogle af de ting, jeg er dykket ned i i løbet af min orlov. Jeg har fortsat læst bøger løbende og taget til foredrag med f.eks. den tyske professor i politisk videnskab Jan-Werner Müller, der fortalte om krisen i det europæiske demokrati og populismens fremmarch. I forlængelse af det fik jeg lov til at låne eleverne på skolens valgfag Young Europe, så jeg kunne afprøve undervisning i populisme. Jeg har vedlagt den udarbejdede undervisningsplan. Det var rart at kunne formidle og organisere nogle af de mange indtryk. Meget af den videre bearbejdning foregår i afviklingen af kommende oplæg om Europa på f.eks. korte kurser, symposier, gymnasier, evt. lærerkonference og ikke mindst i min undervisning på Europa Brænder.

VÆSENTLIGE TEMAER I UNDERVISNING OM EUROPAPOLITIK

Jeg har undervejs i min orlov fokuseret på en række temaer i Europæisk politik, som jeg her vil præsentere. Temaerne er valgt ud fra at give unge og kursister et bedre kendskab til Europa med henblik på at kunne handle politisk. Disse temaer vil på hver deres måde give en forståelse af europæisk politik i bred forstand, der kan sætte individet i relation til forskellige former for europæiske fællesskaber og på den måde tydeliggøre de forbindelser vi indgår i og derved åbne et mulighedsrum for at tage bevidst del i samfundet.

Økonomi, produktion og handel
Mange danske unge forbruger en lang række produkter, der kan spores til hele verden og også andre lande i Europa. Med de lave priser og tilgængeligheden af en lang række forbrugsgoder følger en konsekvens, som sjældent er synlig for os i Danmark, men som påvirker andre menneskers liv, miljøet og klimaet. For at vi kan få grønsager hele året udenfor de danske sæsoner oprettes endeløse landbrugsarealer dækket af drivhuse, hvor landarbejdere knokler for en lav løn, som aldrig ville være accepteret i Danmark. Områder drænes for vand. Floder forurenes. Og klimaet lider overlast af de lange karavaner af lastbiler, fragtskibe og fly, der transporterer varerne til Danmark. På den anden side skaber det vækst og arbejdspladser, at disse områder kan handle med Nordeuropa i et frit indre marked. Lignende spor kan trækkes for mange andre produkter, og det er centralt for dannelsen som bevidste, aktive medborgere, at vi ved hvilke konsekvenser vores forbrug har i andre dele af verden, og hvilke politiker, der muliggør den nuværende form for handel.
Et andet aspekt indenfor dette tema kan være den førte politiks nødvendighed og umiddelbare uomgængelighed. Hvorfor kan det være svært at se forskel på en liberal og socialdemokratisk regering i Danmark? Hvilke økonomiske bindinger er vi underlagt (som f.eks. EU's konvergenskriterier)? Er det austerity-politik der fra nu af vil være accepteret som den eneste farbare vej til udvikling af de europæiske stater eller findes der alternativer?

Teori: Armin Schafer & Wolfgang Streeck 'Politics in the age of austerity'
Cases: Konflikten mellem Grækenland og EU-institutionerne, landbrugsproduktion og dræn af vandressourcer i Sydeuropa, EU's landbrugsstøtte og konsekvensen for resten af verden.

Den europæiske ungdom
Den europæiske ungdom er på samme måde som Europa et spøjst konstrueret fænomen udelukkende karakteriseret ved, at de lever i Europa. Eller er født i Europa, eller født af europæere. Eller føler sig som europæere. Eller hvordan er det lige de skal defineres – det er et interessant emne i sig selv. Men uanset hvad, er der en masse mennesker der vokser op med en tilknytning til et Europa, som de ikke selv har været med til at bestemme, hvordan skulle se ud, men de kommer til at leve med konsekvenserne og mulighederne i de rammer, de vokser op i. Og som de nu som ungdom i stigende grad får indflydelse på. Derfor er det spændende, at se de mange brudflader ungdommen deles af, og hvad der samler dem. En ung københavner har måske mere tilfælles med en ung person, der lever i Madrid, end de hver især har med en olivenbonde, der dyrker landbrug i Andalusien eller en vestjysk fisker. Vores Europa har på flere rejser taget turen gennem Europa for at lytte til og diskutere med et bredt udsnit af unge i Europa. Det er vigtigt at unge på danske højskoler gennem disse ungdomsbeskrivelser oplever genkendelse, frustration og inspiration i mødet med fortællinger fra andre unge, og at de herved får øjnene op for de unge, som de deler et europæisk skæbnefællesskab med. Og perspektiveret kan herefter række ud over Europa til hele verdens ungdom. Det kan være indenfor ethvert af de temaer jer her har fokuseret på eller noget helt andet.
Baggrund: Oplæg med Peter og Elena fra Vores Europa
Cases: Klima, migration, boligsituationer, arbejdsløshed, gæld m.m.

Sociale bevægelser
De unge skal konfronteres med de kampe som sociale bevægelser kæmper rundt omkring i Europa og forhåbentlig finde inspiration til selv at engagere sig politisk. Her møder de bevægelser, der kæmper på forskellige politiske platforme og med forskellige mål. De skal opdage at den parlamentariske politiske vej er én vej til at kæmpe for sin sag, men at der også findes en masse andre veje til at kæmpe lokale, nationale og globale kampe. Det kan rumme diskussioner om: hvilke metoder, der er mest effektive; hvilke metoder, der er legitime; forskel på bred organisering og mindre men mere homogene bevægelser. Med konkrete eksempler fra Europa i dag og eksempler på vellykkede og mislykkede politiske bevægelser kan det blive tydeligt, at historien ofte kunne have formet sig anderledes og at det ofte er mennesker, der engagerer sig og organiserer sig, der skaber en ny kurs og nye paradigmer. De unge får et forhold til, at hvad de gør – eller ikke gør – har en betydning for, hvordan fremtiden kommer til at se ud.

Teori: Andrew Boyd 'Beautiful Trouble'
Cases: De Gule Veste, Cataloniens uafhængighedskamp, støtte til bådflygtninge i Spanien, Italien og Grækenland, Generation Identitaire.

Populisme
Som det også fremgår af undervisningsplanen for undervisning om populisme, der er vedlagt som bilag, så mener jeg, at det er virkelig væsentligt, at have kendskab til populisme som fænomen og viden om selve begrebets betydning, da det ofte bliver brugt i flæng. Det kan både anvendes til at

deligitimere politiske modstandere og skabe en fremstilling af en uvidende befolkningsgruppe, der bliver forført af snedige demagoger (hvilket heller ikke nødvendigvis er helt ved siden af), og dermed bekræfte en kløft mellem den vidende, rationelle elite og de dumme befolkninger, og derfor er det interessant at se på brugen af begrebet for at nuancere den fortælling. Samtidig rummer populisme en reel fare for demokratiet, da populismen i sig selv spiller på at dele befolkninger op efter 'det sande folk', der er inkluderet i den politiske vision og 'resten' der er populismens fjender.
Teori: Jan-Werner Müller 'Hvad er Populisme'
Cases: Lega, Brexit-kampagne, VOX, De Sande Finner, Stram Kurs m.fl.

Europas historie
Det er et uendeligt stort emne, og det kan selvsagt gå i mange retninger. Jeg mener, at det er virkelig afgørende, at vi forstår, hvad vi kommer fra, hvis vi i fremtiden skal kunne skabe de samfund som vi drømmer om. At historien ikke bare er noget der sker, men at det er menneskers handlinger, der udgør historien. At historien ikke er slut og ikke kan opdeles endegyldigt mellem perioder, men blot er tiden der går, mens verden ændrer sig. Tag f.eks. tilblivelsen af EU. Det kan både sige at være oprettelsen af Kul- og Stålunionen i 1952 eller underskrivelsen af Rom-traktaten i 1958. Men det kan også med rette siges, at EU stadig er ved at blive til med f.eks. østudvidelsen og Brexit som nylige store begivenheder. At Europa består af nationalstater er også forholdsvist nyt og kan til dels spores til den westfalske fred, mens lande som Tyskland og Italien er under 150 år gamle nationalstater. Mange EU-tilhængere ser stadig EU som et værn mod verdenskrigenes rædsler, mens dette perspektiv måske er mere fjernt for mange unge, der oplever EU som kolde, bureaukratiske, borgerfjerne institutioner. Et andet afgørende aspekt er ligeledes Europas kolonihistorie, der i høj grad har formet den globale verdensorden, vi har i dag og som har lagt grunden for rigdomme der findes i Europa med barske konsekvenser for de tidligere kolonier.

Baggrund: Kristian Hvidt 'Europas 1000 års historie'
Cases: 1. og 2. verdenskrig, den westfalske fred, oprettelsen af Kul- og Stålunionen, Europas kolonihistorie.

Europa i verden
Europa er på ingen måder en isoleret verdensdel, og på samme måde som det er vigtigt, at unge ved, at de er en del af et Europa ud over at være danskere (eller andre nationaliteter), så er det også vigtigt, at de også ved at de også i høj grad er en del af den globale verden. EU laver frihandelsaftaler med hele verden, man overvejer at opruste en europæisk hær, der er et anspændt forhold til Putin, Erdogan og Trump, samtidig med at vi handler og forhandler med dem alle i stor stil. Det er forholdsvist nyt at EU har en fælles udenrigspolitik, men hvad vil EU egentlig i verden? Bør EU engagere sig mere aktivt i konflikter og katastrofer rundt omkring på kloden eller være en mere neutral spiller i global politik.

Cases: Danske soldaters udstationering i Baltikum, frihandelsaftalerne CETA og TTIP, Kinas forhold til EU, konsekvenserne af EU's handelspolitik for udviklingslande.

EU som politisk projekt

Dette tema kan behandles selvstændigt i forhold til oprettelsen af EU og den gradvis tilslutning fra flere lande og den øgede integration på det politiske plan, samt en forklaring af lovgivningsprocessens parter i Kommissionen, Parlamentet og Ministerrådet. Men det er i mine øjne mere oplagt at behandle institutionerne og traktaterne i relation til de andre temaer, der er nævnt her. Det kan ofte virke diffust og lidt "tørt", hvis det udelukkende er det institutionelle eller traktatmæssige niveau, man tager udgangspunkt i. Men man kan se på f.eks. demonstrationerne på Nørrebro i 1993 som udgangspunkt for en diskussion af, hvad Danmarks EU-forbehold består i, og hvorfor der historisk har været en forholdsvis stor skepsis overfor det europæiske projekt. Eller på ensretningen af europæiske uddannelser med Bologna-processen, der har betydning for danske uddannelser i dag. På sammensætningen af parlamentsmedlemmer, der til dels privilegerer mindre europæiske lande for at undgå at de store lande sætter sig på alle beslutningsprocesser på trods af deres relativt markant større befolkninger.

Klima
Klima er med rette blevet et politisk emne på alle niveauer – også i Europa. Unge fra hele verden samles for at blokere brunkulsminer i Tyskland eller beskytte skov i Polen. Der er protester i stort set alle større europæiske byer og der er massivt folkeligt pres på nationale politikere og EU-parlamentarikere. Alligevel virker det som om, at alvoren ikke for alvor er sevet ind i de politiske systemer. Omstillingen går alt for langsomt og Paris-aftalen ser umiddelbart ikke ud til at blive overholdt.

Baggrund: Paris-Aftalen, IPCC's klimarapport.
Cases: Free The Soil, Ende Gelände, følge implementering af Paris-aftalen, discussion af opgørelse af CO2 forbrug på nationalt plan, hvor f.eks. forbrug af importerede varer ikke er medregnet, de aktuelle forhandlinger om en klimaaftale på EU-niveau, kulkraft, vedvarende energi eller atomkraft, personlige forbrugsvaner overfor systemiske ændringer.

Migration og flygtninge
Dette perspektiv har jeg arbejdet en del med inden min orlov og derfor i mindre grad under selve orlovsperioden. Her har jeg primært fokuseret på de politiske konsekvenser af flygtningesituationen og migration, og jeg vil understrege at det i min undervisning og i fremtidige oplæg er nødvendigt i højere grad at inddrage de flygtendes eller de migrerende menneskers eget perspektiv, end hvad der kan ses afspejlet i mine orlovsaktiviteter. Det er allerede en integreret del af den kommende undervisning på Europa Brænder.
Baggrund: Ivan Krastev 'Efter Europa'
Cases: Tyrkiet-aftalen, Frontex, krigen i Syrien, krigen i Yemen, grænser som legitim beskyttelse af nationalstater eller uretfærdig blokade af mennesker med legitim ret til sikkerhed, vidnebeskrivelser fra mennesker, der flygtet til Europa.

De store ideologier
Krogerup Højskole blev oprettet efter 2. verdenskrig, som et forsøg på at skabe en ungdom, der ikke lukkede sig om ideologier men først og fremmest samledes som mennesker. Hvor det at være af en bestemt overbevisning eller have en bestemt ideologisk holdning ikke måtte betyde, at vi glemte andre personer med andre ideologiers menneskelighed. At vi kan være uenige uden at ville udrydde hinanden. Kendskab til de forskellige ideologier vil vise, at det er de fleste – liberalister,

socialister, konservative, nationalister, anarkister, monarkister m.fl. – der kæmper for et godt samfund. Spørgsmålet er ofte hvordan det gode samfund ser ud, hvordan man når dertil og hvem det skal omfatte. I stedet for at dæmoniserer ideologi, kan det være godt at præsentere og diskutere dem fordomsfrit og så efterfølgende se på, hvordan de har været udøvet gennem historien og i dag.

Cases: Den spanske borgerkrig, vedtagelsen af Lissabon-traktaten, New Labour og den tredje vej, neoliberal politik i 80'ernes Tyskland og England, velfærdsstaternes opblomstring efter 2. verdenskrig, EP-valget 2019.

OPSUMMERING

Som allerede nævnt har denne orlov været en fantastisk mulighed for at styrke min egen faglighed, og jeg glæder mig til fortsat at kunne trække på al den viden, erfaringer, netværk og det litteraturoverblik, jeg har fået med mig. Jeg var på forhånd overbevist om, at højskolerne kan spille en langt større rolle i forhold til det europæiske samfund, og nu føler jeg mig kvalificeret til at deltage i dette. Der har op til EP-valget været meget fokus på Europa og FFD har sammen med mange højskoler løftet debatter og støttet med information til unge om valget- og ikke mindst lavet et fantastisk arrangement i forbindelse med Young Europe Is Voting. Men jeg håber at jeg i fremtiden kan bidrage til et mere kontinuerligt europafokus på vores skole og dermed bidrage til at engagere unge i europæisk samfundsudvikling gennem oplysning, stillingtagen og handling. Jeg vil som tidligere nævnt også meget gerne deltage i og bidrage til arrangementer i FFD-regi: Jeg vil gerne formidle mine erfaringer til flest mulige.

Jeg er virkelig glad - både på egne vegne og for bevægelsen – over at vi har muligheden for at søge orlov og fordybe os i de emner, som vi ikke har tid til i en intens hverdag. Det burde jo være mange flere sektorer forundt, men her vil jeg bare glæde mig over, at jeg har fået muligheden og vil anbefale det til mange andre.

BILAG 1: OPGAVER UNDER ORLOV

Interviews
Møde med Malte Frøslee Ibsen 28/1
Møde med Ove Kaj Pedersen 31/1
Møde med Andreas Bülow om Spaniens moderne politiske historie 20/2
Møde med Pelle Dragsted om venstrefløjssamarbejder i EU i dag og situationen i Catalonien 6/3
Møde med Bo Lidegaard om Europa i en verden i opbrud 6/3
Møde med Jørgen Røset fra Voss Folkehøjskole med erfaringsudveksling i undervisning i politik 23/5

Oplæg, debatter og seminarer
DEO-konference om EU-undervisning 22/1
Seminar om EU-undervisning på Vartov arrangeret af FFD 7/2
Oplæg om den europæiske venstrefløjs klimapolitik Now The People 24/4
Oplæg fra Vores Europa om perspektiver og beretninger fra den europæiske ungdom 6/5
Oplæg om populisme ved Jan-Werner Müller på Information 4/6
Fulgt EP-debatter i skriftlige medier og fjernsyn

Bøger og podcasts
Podcast: Lyden af Europa, 10 afsnit (Atlas Magasin)
Podcast: Sådan fungerer EU, 11 afsnit (Ræson)
Den Spanske Borgerkrig - Torben Riis Pedersen
Efter Europa – Ivan Krastev
Europas 1000 års historie – Kristian Hvidt
Det Sorte Skæg – Tarek Hussein
Politics in the age of austerity – Armin Schafer & Wolfgang Streeck
Hvad er populisme – Jan-Werner Müller
Verden af i går – Stefan Zweig
Generation Identitær – Rasmus Hage Dalland

Andet
Bearbejdning af interviews
Planlægning af tur og møder
Afprøvning af undervisning om populisme på faget Young Europe onsdag formiddag 5/6
Kronik om Europaparlamentsvalget til Politiken den 26/5

BILAG 2: UNDERVISNING OM POPULISME

Formålet med undervisningen er, at eleverne forstår populismens kendetegn og tiltrækningskraft, samt at forstå hvordan populistiske kampagner bygges op med henblik på, at eleverne styrkes i deres forståelse af, hvad gode demokratiske praksisser er.
Indledningsvis præsenteres de for en begrebsafklaring på 'populisme', der er et ord, der bruges i flæng og ofte som en måde at delegitimere politiske modstandere. For at forstå de potentielle alvorlige konsekvenser af populismens fremmarch i Europa, skal de dernæst prøve kræfter med selv at lave et populistisk parti på skolen med en mærkesag, de selv vælger: Hvordan tilsidesætter eller udvælger man fakta med henblik på et skabe et tydeligt budskab der definerer et klart 'sandt folk' ud fra en simpel fortælling. Som introduktion til øvelsen præsenteres de for kampagner og plakater fra italienske Lega og de to sider i Brexit-kampagnen. På den måde får de både konkret indsigt i, hvordan populisme fungerer og inspiration til deres egen øvelse.
Til slut diskuteres det om populisme egentligt er en trussel for demokratiet og hvordan alternative demokratiske praksis kan se ud, og hvordan de kan benytte dem i hverdagen.
Ved selv at lade eleverne afprøve populismens redskaber klædes de på til at kunne demaskere og forstå populismen, og så kan de forholde sig til, om det er en reel vej til at opnå politisk samling af oversete grupper eller om det er en fare for demokratiet.

1. Præsentation af formålet med undervisning
2. Introduktion til begrebet populisme: Hvad forstår eleverne selv ved begrebet, kan de nævne nogle eksempler, hvad siger Casse Mud og Jan-Werner Müller som politiske teoretikere.
3. Præsentation af kampagner og plakater fra Lega og Brexit-kampagnen.
4. Øvelse: Eleverne laver eget populistiske parti.
5. Eleverne præsenterer deres forskellige partier, mærkesager og overvejelser fra processen.
6. Diskussion: Hvad er gode demokratiske praksisser og hvordan kan de bruge dem i deres demokratiske diskussioner med hele skolen.

Her er den præsentation, som jeg brugte som udgangspunkt for undervisningen – der er jo en masse kommentarer påkrævet til de enkelte slides, som ikke fremgår her, men det kan forhåbentlig give et indtryk af intentionen.

HVAD ER POPULISME?

HVORFOR TALE OM POPULISME?

Alle kalder hinanden for populister, men hvad betyder det at være populist, er det farligt for vores demokrati, hvad er alternativet?

Program: Oplæg om populisme, øvelse, opsamling

DET LIBERALE DEMOKRATI

- Baserer sig på rationel vurdering af interesser – mennesket er rationelt
- Man stemmer på dem, man er mest enig med
- Dem der har flertal har ret (midlertidigt)
- Menneskerettigheder sikrer, at ingen stat kan øve vold på befolkningen i regeringsperioden.

CENTRALE POINTER

I populisternes verdensbillede betragtes samfundet som værende delt i to rivaliserende grupper: *det sande folk* mod *den korrupte elite*.

Politik bør være udtryk for *folkets vilje*: "Vi - og kun vi - repræsenterer det sande folk"

Teoretikere: Cas Mudde, Jan-Werner Müller

GØR POPULISMEN GODT FOR NOGET?

Benjamin Arditi, mexikansk politolog:

"Populismen optræder som en fuld gæst til et middagsselskab, der ikke respekterer de gældende regler for "Public contestation", men råber op om de oplevede problemer i samfundet"

"VI ER FOLKETS STEMME"

Anti-elitær

Afviser legitimiteten af eliten (politikere, institutioner, medier)

Anti-demokratisk

Benægter eksistensen af forskellige interesser og holdninger blandt folket.

***Mudde*: Populisme er et anti-liberalt demokratisk svar til udemokratisk liberalisme.**

DEMOKRATI - HVILKET POLITISK VERDENSBILLEDE?

HABERMAS: "Folket findes kun i flertal"

Politik handler om at skabe konsensus

MOUFFE: "Alle former for konsensus er af nødvendighed baseret på eksklusion"

Habermas er naiv. Politik = konflikt.

GODE SPØRGSMÅL

- Hvem er det sande folk?
- Hvem er eliten?
- Hvori består modsætningsforholdet folk og elite?
- Hvilke politiske mærkesager har bevægelsen/personen?

LEGA OG SALVINI

DET SANDE FOLK

Skifter efter behov

- Det nordlige Italien
- Det italienske folk
- Det europæiske folk

FJENDEN

- Migranter
- EU
- Venstreorienterede do-gooders

MODSÆTNING MELLEM FOLK OG ELITE

- EU: Fratager italienerne national suverænitet, vil bestemme økonomien, skyld i øget migration.
- Immigranter: Ødelægger den italienske kultur, koster på økonomien, tager jobs, udøver vold.

MÆRKESAGER

- Genrejse italiensk landbrug
- Mere regional suverænitet (særligt i Nord)
- Stram migrationspolitik
- Beskyttelse af lønninger til lavtlønnede
- Nationernes Europa

"TAKE BACK THE KEYS TO OUR OWN HOUSE"

BREXIT

FACTS OM BREXIT

- I juni 2016 stemte UK for at forlade EU.
- Skulle træde i kraft i 2019
- Wales og England stemte leave
- Skotland og Nordirland stemte remain

ARGUMENTER FOR REMAIN

- Det vil koste UK en masse penge at forlade EU. I 2030 vil det være 4300 pund per husholdning i tabt handel. Svært tal, da det er den samlede økonomi. Meget forskellige tal for tab i GDP.
- Vi kan bedre håndtere flygtningekrise og klimakrise i EU.
- Det indre marked skaber vækst og arbejdspladser. Brexit vil betyde handelsbarrierer.
- Det er bedre at sidde med ved bordet, når der skal laves love i EU. Større indflydelse i Europa.
- EU sikrer fred.
- Yngre veluddannede mennesker i byerne.

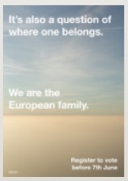

ARGUMENTER FOR LEAVE

- Storbritannien betaler kæmpe summer til EU (350 millioner pund om ugen). Det rigtige tal i 2015 var 250 millioner om ugen, som UK for en del af tilbage. Det rigtige tal er derfor ca. 160 millioner om ugen.
- Arbejdspladser tages af udlændinge pga. arbejdskraftens frie bevægelighed
- UK forsørger for mange flygtninge og migranter
- EU bestemmer for meget i UK. National selvbestemmelse.
- Ældre lavere uddannede mennesker på landet og i mindre byer

ØVELSE

I ER DET SANDE FOLK!

Brug en time på at lave et parti på højskolen:

- Formål
- Et partinavn
- Slogan
- En valgplakat
- Kort præsentationstale (2-3 minutter)
- Vælg en eller to mærkesager, der udstiller eliten og som understøtter jeres pointer

ET PAR RÅD

- Populisme handler om, at kende folkestemningen
- Hvem er folket og hvem er eliten
- Gør det med kærlighed – så de populistiske paroler ikke bliver sårende☺

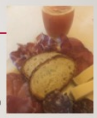

Agriturismo, colazione da campione. Buona domenica Amici, grazieeeee.

HVORDAN GIK DET?

- Var det svært?
- Hvilke følelser opstod i processen?
- Hvad kan farerne ved denne format være?

HVORFOR ER POPULISMEN I FREMGANG I DAG?

- Risikosamfundet (Ulrich Beck)
- Campingpladskritik (Zigmunt Baumann)
- Individualisering
- Globalisering
- Ekstrem kapitalisme og deregulering
- Mistillid til politikere
- Accelerede forandringsprocesser, hvor borgeren stilles magteløs og ikke oplever at have indflydelse
- Andre?

TO FALDGRUPPER

- Overdrevet rationalisering: Alt kan udregnes, eksperter har ret, system overfor følelser, livet og samfundet kan sættes på formel
- Overdrevet følelsesbaseret: Alt bliver relativt uden sandheder eller viden, forførelse og manipulation, grøftegravning mellem grupper i samfundet,

DET SUNDE DEMOKRATI

- Hal Kochs højskole – I må have svaret?
- Hvordan udøver man det i praksis?

Underviser i 'Europa Brænder': Stem i dag. Europa har aldrig været vigtigere

Vi står i en global brydningstid, når det gælder klima, international politik og ulighed. EU er det bedste bud for Danmark for at påvirke udviklingen. Derfor er det afgørende at tage stilling og stemme ved dagens valg til Europa-Parlamentet.

Af Mads Philipsen, underviser på Europa Brænder på Krogerup Højskole og cand. Mag. i Internationale Udviklingsstudier

Aldrig har jeg elsket vores gamle jord mere end i disse sidste år (...), aldrig har jeg håbet mere på europæisk enighed, aldrig har jeg troet mere på dets fremtid end dengang, hvor vi mente at øjne en ny morgenrøde. Men i virkeligheden var det skæret fra verdensbranden, der nærmede sig«.

Sådan skrev den østrigske forfatter Stefan Zweig i 1942, kort tid inden han og hans kone begik selvmord i deres hjem i Brasilien i afmagt og frustration over verdens tilstand.

I Europa var en lang periode med blomstrende kulturliv og økonomisk fremgang, men også voldsom imperialisme blevet afløst af to verdenskrige. Utallige unge blev sendt forrest i døden i kamp for ideologier og nationalstater. En massiv mistænkeliggørelse og dehumanisering af etniske minoriteter førte til massemord på etniske mindretal og politiske modstandere.

Europa er en verdensdel, der har været ramme om nogle af historiens blodigste konflikter, kolonisering og udbytning af resten af verden. Men Europa er også hjem for oplysningstanker, fantastisk kunst, teknologiudvikling og humanisme.

I dag står vi midt i en brydningstid, hvor fronterne i Europa igen trækkes op, og hvor vi oplever en overhængende trussel fra de selvskabte klimaforandringer. Som det var tilfældet med de to verdenskrige, er det ikke tilfældigheder, der kaster regioner ud i massive katastrofer. Det er grundlæggende modsætninger i samfundet, som vi ikke får løst i tide med fredelige midler.

Om vi skal have bedre naturbeskyttelse, tage imod flere eller færre migranter, gøre en intensiv klimaindsats, og om vi skal omfordele Europas rigdomme eller lade dem blive i hænderne på de få, er spørgsmål som hele Europa skal tage stilling til i weekenden. Hvis du vil have indflydelse, skal du stemme på søndag – der er kun få, der gør det, så din stemme har stor magt. Europa er endnu en gang i en afgørende situation, der kalder på stillingtagen.

Vi står umiddelbart ikke over for en altødelæggende krig, men ser man på situationen i Europa i dag, er der tegn på, at vi går store forandringer i møde.

Et af hovedmålene med oprettelsen af Den Internationale Valutafond og Verdensbanken i 1944 var, at fattigdom og ulighed skulle bekæmpes for at mindske tiltrækning til fascisme. På trods af det er der stadig en markant fattigdom og ikke mindst risiko for at ende i fattigdom.

Den tyske økonom Michael Dauderstädt har beregnet, at der er 117 millioner EU-borgere, der er truet af fattigdom. Siden slutningen af 1980'erne er uligheden i sundhed, uddannelse og socioøkonomiske parametre steget markant ifølge Carnegie Europe. De beskriver det som en potentiel trussel for det europæiske demokrati. I Danmark steg antallet af børn, der lever i fattigdom, sidste år med 12.000 ifølge Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

To nye rapporter fra FN konkluderer, at det står rigtig galt til med biodiversiteten og med klimaet. Hvor velstanden i dele af Europa i slutningen af 1800-tallet bl.a. blev skabt gennem rovdrift på andre kontinenter og befolkninger, sker det i dag i særdeleshed på baggrund af rovdrift på natur og klima.

Vi underminerer det liv, vi kender og holder af, i et forsøg på at holde vækstraterne oppe.

FN's Klimapanel vurderer, at vi har 11 år til at halvere vores CO_2-udledning og dermed undgå den temperaturstigning på 3-5 grader, som vi lige nu med hovedet under armen driver mod. Lige nu udleder vi mere end nogensinde før.

Hvis vi skal have et minimum chance for at klare det, skal der ske drastiske forandringer med det samme, hvis vi vil undgå en langt voldsommere krisehåndtering senere. Europa-Parlamentet sidder i fem år, så til næste valg er næsten halvdelen af tiden gået.

"Europa er en verdensdel, der har været ramme om nogle af historiens blodigste konflikter, kolonisering og udbytning af resten af verden"

En anden dagsorden, der har domineret mange europæiske valg, er flygtninge og migration. Europæiske værdier har været kendetegnet ved et humanistisk grundsyn om at hjælpe mennesker på flugt og sikre basale menneskerettigheder.

Det udfordres i dag af befolkningernes og politikernes fokus på at lukke grænser af frygt for de forandringer, det kan medføre at tage imod nogle af de 65 millioner mennesker, der i dag er på flugt.

Det deler befolkningerne i Europa i to: dem, der har fokus på Europas og de enkelte landes ansvar over for mennesker på flugt, og som ikke ser det som et problem, men som en etisk fordring, og dem, der fokuserer mere på terrortrusler, national sammenhængskraft og frygt for mangfoldighed i religion og etnicitet inden for deres egen nationalstat. EU har ikke formået at finde en fælles politik til at fordele ansvaret for flygtningene, og Spanien, Grækenland og Italien har haft store udfordringer med at håndtere situationen alene.

Tendensen har derudover været, at midterpartierne i høj grad har arbejdet for et stærkere og mere omfattende EU og mindre regulering af virksomheder. I 1952 oprettede man Kul- og Stålunionen for at styrke handelssamarbejdet i Europa i

forhold til to centrale ressourcer i krigsindustrien mellem særligt Frankrig og Tyskland, der på 70 år havde været i krig tre gange.

Det nye samarbejde skulle modvirke nye krige og skabe økonomisk udvikling. Gennem gradvise udvidelser omfatter EU nu 28 europæiske lande med omfattende politisk og økonomisk samarbejde. Men ofte er udvidelserne på forskellige politikområder gået hånd i hånd med stor folkelig modstand og frygt for afgivelse af national suverænitet. Og med en ikke uberettiget følelse af, at ethvert nej til mere EU reelt kun betød en ny afstemning på sigt.

Med fastsatte rammer for, hvor stort et underskud og gæld hver enkelt stat må have, fastlåste man økonomierne omkring en sparepolitik, der gjorde det svært for befolkningerne at få indflydelse på den økonomiske politik til de nationale valg.

En stor del af den førte politik har desuden givet friere rammer for store multinationale selskaber. Som den bulgarske samfundsforsker Ivan Krastev påpeger, har kapitalismen formået at løsrive sig fra de institutioner og regelsæt, der skulle tøjle den efter Anden Verdenskrig: »Resultatet er, at demokratiske vælgere har mistet evnen til at regulere markedet, og dermed er selve fundamentet for efterkrigstidens velfærdsstat blevet undermineret«.

Derudover står vi over for forandringer i forhold til befolkningens stigende gennemsnitsalder i Europa, ny teknologi, der truer arbejdspladser for særligt manuelt arbejde, omfattende og tiltagende overvågning af borgerne og ikke mindst et forestående Brexit, der betyder, at en af EU's største økonomier forlader samarbejdet.

Hvis man er i tvivl om, hvorvidt EU har udfordringer, kan man læse kommissionsformand Jean-Claude Junckers tale til unionen i 2016, hvor han siger: »Vores europæiske union er, i det mindste delvis, i en eksistentialistisk krise«. Det kan også være en af årsagerne til, at europæernes manglende tillid til EU er gået fra 57 procent i 2007 til 33 procent i 2016, og til, at der netop nu organiseres tværnationalt på de politiske fløje.

Venstrefløjen samles om fælles politikprogrammer, f.eks. Enhedslisten, der har allieret sig med partier i Portugal, Spanien, Sverige og Frankrig i bevægelsen Now

The People. Alternativet er gået med i den tidligere græske finansminister Yanis Varoufakis' bevægelse European Spring.

Bevægelserne ligner hinanden i deres fokus på en New Green Deal, der skal sikre massive offentlige investeringer i omstillingen til et grønnere Europa. Men også på sociale rettigheder for arbejdere, bekæmpelse af skattely og nedrustning af militæret.

"Vi underminerer det liv, vi kender og holder af, i et forsøg på at holde vækstraterne oppe"

De adskiller sig dog markant i forholdet til EU, hvor Now The People vil udfordre EU's beslutningsmagt, mens European Spring vil styrke den.

På højrefløjen mobiliseres der også kraftigt. I april dukkede Dansk Folkepartis EU-parlamentariker Anders Vistisen op på et billede kærligt trykkende hånd med tre prominente politikere fra den yderste højrefløj i Europa: Italiens indenrigsminister, Mateo Salvini, Olli Kotro fra De Sande Finner og Jorg Meuthen fra Alternative fur Deutchsland.

De er del af den nye koalition af yderligtgående højrefløjspartier, der vil ændre Europas bane ind i fremtiden og sikre mere magt til nationalstaterne, mindre immigration og styrkelse af national identitet. Målet for alliancen er at udvide med Marine Le Pen i Frankrig, Viktor Orbán i Ungarn og Jaroslaw Kaczynski i Polen. Dermed kan de blive en betydelig magtfaktor i europæisk politik.

Midterpartierne står netop nu i meningsmålingerne til at gå stærkt tilbage, mens fløjene vinder frem. De adresserer nogle af de spændinger, midterpartierne gennem de sidste årtiers dominans ikke har fået løst. På trods af alvorlige spændinger er der også en række gode nyheder at gå til valg på.

Den første gode nyhed er, at Europas fremtid stadig er delvis i vores hænder. Samfund er skabt af mennesker og kan ændres af mennesker. Befolkningen i EU

tæller over 500 millioner mennesker, så de love, der gælder for os, vil få en effekt i det globale samfund, f.eks. i forhold til klimatiltag.

På trods af – eller måske netop på grund af – uligheden er der også mennesker, der sidder på enorme ressourcer. Det sås med indsamlingen til genopbygningen af Notre Dame, hvor der i løbet af få dage blev samlet næsten 9 milliarder kroner ind fra private donorer.

Samtidig estimerer Tænketanken Europa, at EU går glip af mellem 500 og 1.000 milliarder euro om året i tabte skatteindtægter. Der er masser af penge til at bekæmpe uligheden og tage klimainitiativer – det handler om vilje.

En anden god nyhed for dig, som stemmer, er, at din stemme har større betydning ved EP-valget end ved folketingsvalget. Kun 56 procent af den danske befolkning stemte ved sidste valg, og blandt de unge i alderen 18-24 år var dette tal nede på 38 procent. Når der er færre, der stemmer, betyder din stemme mere.

Europaparlamentet skal være med til at vedtage afgørende love i forhold til klima, flygtninge, biodiversitet, handel, energiforsyning og meget mere, der kommer til at forme det samfund, du og jeg skal leve i.

Hvad enten du vil have mindre eller mere EU, åbne eller lukkede grænser, rettigheder for mennesker eller for virksomheder, kæmpe for klimaet eller retten til en god bøf, vil sætte Europa først eller have et Europa, der åbent for omverdenen, kan du højst sandsynligt finde en politiker, der repræsenterer dit synspunkt – eller om ikke andet bekæmper dem, som du virkelig ikke vil have til at styre Europa gennem mange kommende udfordringer.

Parlamentet har ikke al magt i verden. Lovgivning i EU kommer fra EU-Kommissionen og skal forhandles på plads mellem parlamentet og ministerrådet.

Men Europa-Parlamentet skal godkende kommissionen, før den kan træde til. Ved vedtagelsen af love kommer parlamentet med rettelser, og de skal godkende loven, før den kan træde i kraft. Lige nu ser det ud til, at midterpartierne står til at miste deres historiske flertal, som de har brugt til at få en lang række lovgivning

igennem, og de må derfor søge støtte fra andre grupper. Her bliver det afgørende, om det f.eks. er den styrkede venstre- eller højrefløj, der får indflydelse.

Tiden kalder på engagement og stillingtagen. Det at stemme er i mine øjne ikke i modstrid med at handle politisk på andre måder, men derimod et supplement og et lille, men vigtigt skridt til at få indflydelse på det samfund, vi lever i. EU er igen ved at blive en markant kampplads for idelogier, der er svært forenelige.

Denne gang kæmpes kampene ikke i skyttegravene, men i civilsamfund og ved stemmeurnerne. Du tager del i kampen, om du vil det eller ej: Hvis du ikke engagerer dig, overlader du beslutningen til alle dem, der gør. Så du kan starte med at stemme.

Det er heldigvis en af måderne, vi stadig kan påvirke det europæiske samfund på. I de tider, vi lever i lige nu, er risikoen for, at du vil komme til at fortryde, at du ikke stemte til dette valg, i mine øjne virkelig stor.